

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.396/2011/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Bihary László (címe) ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek, a dr. Paszternák László Márk (címe) ügyvéd által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 25.P.21.954/2010/16. számú ítélete ellen a felperesek részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és megállapítja, miszerint napján az alperes azzal, hogy az általa üzemeltetett nyilvános szolgáltatást nyújtó sportlétesítménybe a felpereseket roma származásuk miatt nem engedte be és a szolgáltatás igénybevételét megtagadta, megsértette a felperesek emberi méltóságát és az egyenlő bánásmód követelményét. Kötelezi az ítéltábla az alperest, 15 napon belül kérjen bocsánatot a felperesektől oly formában, hogy zárt borítékban sajnálkozását fejezi ki a történetek miatt. Kötelezi továbbá az alperest, hogy 15 napon fizessen meg a felpereseknek személyenként 150 000 (százötvenezer) Ft kártérítést. A felperesek által az alperes javára személyenként fizetendő perköltség összegét 15 000 (tizenötezer) Ft-ra, továbbá az I. rendű felperes által az államnak külön felhívásra megtérítendő kereseti illeték összegét 54 000 (ötvennégyezer) Ft-ra leszállítja. Kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 72 000 (hetvenkétezer) Ft le nem rótt kereseti illetéket. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A felek a másodfokú költségüket maguk viselik. Kötelezi az I. rendű felperest, hogy térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 45 000 (negyvenötezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, kötelezi továbbá az alperest, hogy ugyancsak térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 90 000 (kilencvenezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a roma származású felperesek..... napján felkeresték az alperes által üzemeltetett kondicionáló termet, ám az oda való bejutást és a terem használatát az alperes elsődlegesen az 50 m² alapterületű kondicionáló terem pillanatnyi zsúfoltságára és a kondicionáló gépek korlátozott számára tekintettel megtagadta. Azért sem engedélyezte felperesek számára a szolgáltatás igénybevételét, mert arra csak a terem már használó tagok, ismerősök, valamint az általuk ajánlott személyek jogosultak.

A kondicionáló terem annak kialakításától kezdődően elsősorban az ügyvezető barátai, ismerősei használhatták, valamint az általuk ajánlott személyek nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozásukra tekintet nélkül. E rendszer alapján az edzőteremben új ember első alkalommal csak azzal a feltétellel edzhet, ha magával hozza a már e kondicionáló teremben edző vagy edzett ismerősét, aki e személyt ajánlja. Az edzőterem igénybevételének további előfeltétele a kondicionáló terem használatára jogosító napijegy, illetve a havibérlet megvásárlása. A felperesek ezen feltételek egyikének sem feleltek meg, így emiatt és a terem befogadóképességének hiánya miatt nem vehették igénybe a szolgáltatást.

A felperesek a keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette az emberi méltóságukat és az egyenlő bánásmód követelményét akkor, amikor..... napján az általa üzemeltetett, nyilvános szolgáltatást nyújtó sportlétesítménybe őket a roma származásuk miatt nem engedte be. Kérték, hogy a bíróság az alperest e magatartása miatt kötelezze bocsánatkérésre, valamint a felperesek javára személyenként 1 500 000 Ft nem vagyoni kár megtérítésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összegszerűségét egyaránt vitatta.

Az elsőfokú bíróság a 16. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperesek keresetét elutasította és kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 75 800 Ft perköltséget, továbbá kötelezte az I. rendű felperest, hogy külön felhívásra térítsen meg az államnak 180 000 Ft kereseti illetéket.

Határozatának indokolása szerint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 19. §-ának (1) bekezdése alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosultnak kell valószínűsítienie, hogy a jogsérelmet szenvedő személyt vagy csoportot hátrány érte vagy - közérdekű igényérvényesítés esetén - ennek közvetlen veszélye fenyeget, és a jogsérelmet szenvedő személy vagy csoport a jogsértéskor - ténylegesen vagy a jogsértő feltételezése szerint -

rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése alapján az előzőek valószínűsítése esetén a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy a jogsérelmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani. Ennek megfelelően a felpereseknek kellett valószínűsítenük, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt hátrány érte őket azáltal, hogy a kondicionáló terem szolgáltatásait nem vehették igénybe, valamint azt is, hogy ők a jogsértéskor nemzeti, etnikai kisebbséghez tartoztak és e miatt érte őket hátrányos megkülönböztetés. Az alperest pedig abban a körben terhelte a bizonyítási kötelezettség, hogy megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét, nevezetesen a felpereseket nem az etnikai kisebbséghez tartozásuk miatt részesítette kedvezőtlenebb bánásmódban és nem emiatt tagadta meg a szolgáltatás nyújtását.

A perben vitatott tény a kondicionálóterem használata megtagadásának oka volt. Az alperes ügyvezetőjének, **M. M-nak** a vallomása mellett **M. V.** tanú vallomása sem igazolta a felperesek állításait, ő ugyanis megerősítette az ajánlásos rendszer alkalmazását és azt is, hogy amikor a felperesek megjelentek, a terem már több személy befogadására nem volt alkalmas. A roma származású **B. M. K. R.** és **L. R.** tanúk egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy maguk is használják az alperes által üzemeltetett kondicionáló termet, ahogy rajtuk kívül több roma származású személy is. **J. Zs.** tanú cáfolta, hogy a felperesek ajánlást kértek volna tőle a kondicionáló terem használatához, és ő szintén megerősítette, hogy roma származásúak is használták a kondicionáló termet. A felperesek kérelmére kihallgatott **B. S.** tanú közvetlen észlelés hiányában nem tudott nyilatkozni arról, hogy a felpereseket roma származásuk miatt érte volna hátrányos megkülönböztetés.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján tényként állapította meg, hogy a kondicionáló terem az alperes ismeretségi körébe tartozó, valamint az általuk ajánlott személyek használták kizárólagosan térítés ellenében. Az alperes megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét, mert a kondicionáló terem szolgáltatásainak igénybevételét roma és nem roma származású személyek számára egyaránt biztosította, és a kifogásolt magatartásra nem a felperesek etnikai csoporthoz tartozása miatt került sor. Az alperest erre a felperesek személyén kívül eső objektív ok, azaz a korlátozott befogadóképességű terem teljes kihasználtsága vezette. Az eljárás során teljes bírói bizonyossággal nem volt megállapítható, hogy az alperes a felpereseket az etnikai kisebbséghez tartozásuk miatt részesítette kedvezőtlenebb bánásmódban. Az kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy a felperesek nem rendelkeztek ajánlással, mely a szolgáltatás igénybevételének elengedhetetlen feltételét képezte.

A felperesek által megjelölt jogsértés ténye nem került bizonyításra, ezért az elsőfokú bíróság a bíróság a keresetet jogalap hiányában elutasította, és kötelezte őket az alperes javára perköltség, valamint a személyes költségmentesség kedvezményében nem részesült I. rendű felperest a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatásával a keresetüknek történő helyt adást kérték. Álláspontjuk szerint a

nemzeti-etnikai származáson alapuló hátrányos megkülönböztetés, illetve jogellenes elkülönítés esetén nem jöhet szóba az alperes kimentési lehetősége. Az nem volt megállapítható, hogy az alperes megtartotta volna az egyenlő bánásmód követelményét, ellenkezőleg, önkényesen tagadta meg a felperesek kiszolgáltatását a nyilvánosan működő üzletében. Ezzel összefüggésben aggályos az az alperesi védekezés, hogy a terem túlzsúfoltsága miatt került volna erre sor, mert egyrészt illet az alperes az EBH előtti eljárásban nem állított, másrészt még a terem nagysága sem volt tisztázott. A vállalkozás üzleti jellege miatt az alperes nem köthette ajánlásokhoz a terem használatát. Az alperes nem bizonyította, hogy megtartotta volna az egyenlő bánásmód követelményét, ezért az elsőfokú bíróság nem is juthatott volna olyan következtetésre, miszerint az nem sérült, és emiatt a keresetnek helyt kellett volna adnia. A felperesek vagylagosan, a bizonyítás kiegészítése érdekében az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérték az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Fellebbezésükhöz csatolták az Egyenlő Bánásmód Hatóságnak a Bíróság előtt folyamatban lévő perben tett észrevételeit

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítélet tábla a fellebbezést részben alaposnak találta a következők szerint:

Mindenekelőtt annyiban módosítja az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem állapítható meg, miszerint az edzőterem a kérdéses perbeli időpontban teljesen tele lett volna. Ezen módosítástól eltekintve az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban abból részben helytelen jogi következtetésre jutott.

Arra helytállóan utalt az elsőfokú bíróság, hogy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 19. §-ának (1)-(2) bekezdései alapján a felpereseket terhelte annak bizonyítása, miszerint őket az általuk állított hátrány érte, valamint az is, hogy ekkor rendelkeztek a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal. Ezzel szemben az alperes lehetősége volt bizonyítani, hogy a felperesek által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében azt nem is volt köteles megtartani.

A felperesek az őket terhelő bizonyítási kötelezettségnek eleget tettek, illetőleg a per folyamán nem is volt vitatott sem az edzőterembe való be nem engedésük, sem pedig az etnikai kisebbséghez való tartozásuk.

Ezzel ellentétben az alperes nem tudta sikerrel teljesíteni az ő oldalán lévő bizonyítási kötelezettséget - miként erre maga az elsőfokú bíróság is utalt az ítélete 5. oldalának utolsó és a 6. oldalának első bekezdésében -, nevezetesen nem bizonyította, hogy amiatt nem engedte be a felpereseket az edzőterembe, mert az adott időpontban az teljesen tele lett volna. Ennek a ténynek az alátámasztására **M. V.** tanú vallomása nem volt alkalmas, hiszen ő nem azt állította, hogy ez alkalommal mind a 18 gép foglalt volt, csupán azt, miszerint tizenvalahány embert számolt össze, ebből azonban a teltházra nem lehetett

egyeses következtetést levonni. Erre tekintettel volt szükséges az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás módosítása az edzőterem zsúfoltságát illetően.

Ezen túlmenően az alperes ügyvezetője által alkalmazott ajánlásos rendszer sem szolgálhatott a szolgáltatás felperesek előtti megtagadásának okául, ugyanis maga az ügyvezető jelentette ki a tanúvallomásaiban (a 9. sorszám alatti jegyzőkönyv 8. oldalának második bekezdésében), miszerint nem gyakran fordul elő, hogy oda az utcáról valaki idegen bemenne, amiből következően volt már erre precedens. Ezt igazolta továbbá **M. V.** vallomása („igazából szerintem bárkit beengednek ebbe a konditerembe, feltéve, hogy van hely” - 12. sorszám alatti jegyzőkönyv 3. oldalának második bekezdése), ahogy **K. R.** tanú sem más ajánlása alapján kezdhette el ott edzeni az elmondása alapján. Az ajánlásos rendszernek azon túl, hogy arra a felperesek kizárását az előbb írtak miatt alapozni nem lehetett, azért sem volt jelentősége, mert a gazdasági társaság alperes ezen - a tevékenységi körei között nyilvántartott - sporttevékenység, mint szolgáltatás ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben történő nyújtását végzi, ezáltal az a 2003. évi CXCV. törvény hatálya alá tartozik annak 5. §-ának b) pontja értelmében.

Önmagában annak alapján megállapítható volt az egyenlő bánásmód követelményének, mint a Ptk. 76. §-a szerint védett személyhez fűződő jognak a 2003. évi CXCV. törvény 8. §-ának e) pontja szerinti megsértése, hogy az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettséget sikerrel nem teljesítette, s ebből következően a magatartását kimenteni nem is tudta. Az alperes által tanúsított azon eljárás, amellyel megakadályozta, hogy a felperesek a nyilvános edzőterem szolgáltatásait igénybe vegyék, az etnikai alapon történt diszkriminációtól függetlenül is sértette a felpereseknek az ugyancsak a Ptk. 76. §-a szerint védett emberi méltóságát.

A leírtakra figyelemmel az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az első fokú ítéletet részben megváltoztatta, és a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapította a jogsértés megtörténtét. Tekintettel arra, hogy a felperesek kitiltása az edzőtermet látogató személyek előtt ismertté vált, kötelezte az alperest a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint a keresetben megjelölt módon való elégtételadásra. A felperesek sérelmére elkövetett jogsértések a köztudomás szerint is náluk immateriális hátrányokban manifestálódtak, ezért az ítélet tábla az alperest a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja értelmében alkalmazandó Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdéseire is - kötelezte kártérítés fizetésére. Tekintettel arra, hogy a felperesek az ilyen jellegű jogsértésekkel köztudomásúlag együtt járó hátrányok körét meghaladó sérelmet nem bizonyítottak, sőt, ilyenre nem is hivatkoztak, s figyelemmel a jogsértés egyszeri jellegére, az ítélet tábla a felperesek által érvényesített követelést eltúlzottnak találta, azzal szemben a személyenként meghatározott 150 000 Ft szükséges, de egyben elegendő is az őket ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására. Egyúttal ez felel meg az egységes megítélés követelményének is, tekintettel például a Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.323/2006/6. szám alatt meghozott ítéletére, amelyben személyenként 100 000 Ft kártérítést s annak kamatait ítélte meg az ottani felpereseknek azért, mert őket 2004. évben az ottani alperes etnikai származásuk miatt nem engedte be az általa vezetett szórakozóhelyre. Az elsőfokú bíróság megváltoztatott döntése következtében módosultak a pernyertesség-pervesztesség arányai

(a felperesek pernyertessége 40 %-os lett), ezért ennek megfelelően szállította le az ítélet tábla a még mindig nagyobb részben pervesztés felperesek által fizetendő perköltség, továbbá az I. rendű felperes által megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét, egyúttal kötelezte az alperest a pervesztességére jutó le nem rótt kereseti illeték megtérítésére. Itt szükséges megjegyezni, hogy az elsőfokú bíróság tévesen kötelezte az I. rendű felperest a teljes összegű kereseti illeték viselésére, ugyanis az általa érvényesített követelés a 3 000 000 Ft-os pertárgyérték fele, azaz 1 500 000 Ft volt, ennek illetéke pedig 90 000 Ft lett volna. Egyebekben - így nem vagyoni kártérítés iránti követelést a személyenként meghatározott 150 000 Ft-ot meghaladó részben elutasító, az I. rendű felperest 54 000 Ft le nem rótt kereseti illeték megtérítésére és a felpereseket személyenként 15 000 Ft perköltség megfizetésére kötelező részében -- az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban a felperesek és az alperes pervesztessége egyenlő arányú volt, ezért rendelkezett úgy az ítélet tábla a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét. Az I. rendű felperest és az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a pervesztességük arányában kötelezte az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta (Itv. 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja) folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megtérítésére, míg a személyes költségmentesség kedvezményében részesült II. rendű felperes pervesztességéhez igazodó rész az állam terhén marad a most felhívott rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a szerint. Az ítélet tábla sem az első-, sem a másodfokú perköltség meghatározása során nem látott módot a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében, s ennek folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. §-ának (1) bekezdésében írt méltányossági szabály alkalmazására a felperesek által érvényesített kártérítési követelés nyilvánvalóan eltúlzott volta miatt.

Debrecen, 2011. szeptember hó 15. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő